

Yperiet

Ralf Denktasch

Vimy. Niemand van ons had er erg in gehad. Ineens was hij er, in het midden van de straat, net voor de oprit van ons huis, telkens als het wat te veel en te lang had geregend, en dan lag hij daar alsof hij daar altijd al had gelegen, soeverein en zelfvoldaan, een beetje uitdagend zelfs.

Triomfantelijk stapten twee blauwe laarsjes hun rondjes in de plas. Mama was het middelpunt, de onbewogen beweger. Ze lachte en leek gelukkig te zijn. Ook Felix lachte, luid genoeg, alsof hij wist dat alles werd opgenomen. 'En rond en rond en rond en rond ...', riep mama opgewekt.

Zijn muts was grijs, grijs als de hemel boven onze straat. Het was koud voor de tijd van het jaar en Felix – dat wisten we – deed snel verkoudheden op. Ze dansten: Felix leidde en mama volgde graag en de muziek, die was niet hoorbaar, toch niet voor buitenstaanders. Er was enkel het gekir van twee blauwe laarsjes, pletsend rondjes draaiend in de plas.

Het regende nu. Dat kon je zien aan de vele kleine kringetjes die verschenen op de plas, en weer verdwenen net voordat de nieuwe kringetjes zich aandienen. Mama had het reeds gemerkt, maar ze wilde er vooralsnog geen gevolg aan geven. Maar toen het harder begon te regenen (de oude kringetjes kregen de tijd niet meer om te verdwijnen vóór de komst van de nieuwe) en de opeenvolging van kringetjes nog maar moeilijk te volgen was, besloot ze toch maar van de dansvloer te gaan. Haar danspartner stak ze hoog in de lucht en ze gaf hem een kus en nam hem mee naar binnen, waar ik stond en stopte met filmen.

Dat was vanmiddag. Ik zet het bandje stop, klik het LCD-schermpje naar binnen en leg de video terug in de lade. Mama is er niet. Ze is een avondje uit met een vriendin van vroeger: '...gewoon gezellig wat bijpraten, herinneringen ophalen bij een lekker wijntje en zo...'

Felix slaapt.

Marquion. Felix weent. Werktuiglijk onderbreek ik mijn lectuur, sta op en

ga naar boven (het is een boek over de bevindingen van een Italiaans team bij het opgraven van twee 'nieuwe' slachtoffers van de legendarische Vesuvius-uitbarsting in 79; volgens de onderzoekers zijn deze slachtoffers gestorven voor ze goed en wel konden beseffen wat hen overkwam: vlees verdampte, tandglazuur barstte, botten scheurden en braken, maar spieren en pezen gaven geen krimp – dit laatste is wel het geval tijdens langzaam opbranden, waardoor de meeste brandslachtoffers worden teruggevonden in de zogenaamde 'boksers'-houding). Waarschijnlijk een slechte droom. Ik licht hem uit zijn bedje en begin hem te wiegen, maar bijna onmiddellijk fluistert zijn ademhaling me in het oor dat hij reeds opnieuw in slaap gevallen is. Ik leg hem terug en verlaat de kamer (de kamer van mijn vlinder, op een dag vleesgeworden in haar buik).

Waarom sta ik nu in het midden van onze slaapkamer? Het is die openstaande deur geweest die me naar binnen heeft gelokt, toen ik daarnet op weg was naar beneden. Op het bed ligt wat daarstraks is uitgeprobeerd en niet goed bevonden, niet goed genoeg: een jurkje, enkele rokjes en wat sexy lingerie (panty's zonder kruis en zo). Met moeite onttrek ik mij van de dwingende lokroep van mijn weledelhooggerzene en verlaat de kamer en sluit de deur. Ik ga naar beneden.

Marcoing. Ik zit op een stoel, naast de telefoon. De hersengrijze telefoon staat in de hoek van de woonkamer, waar ook de groene stoel staat waar ik nu op zit, met haar sjaal gedrapeerd over mijn gezicht. De sjaal is van kunstzijde, zijn kleur evenals zijn tekening eigenlijk van geen belang en de stoel, die is verleden jaar nog door haar gerestaureerd, in het kader van een cursus die zij toen volgde.

Zo zit ik vaak, telkens als ik haar mis: zo met haar sjaal over mijn gezicht. Dat heb ik van haar geleerd. Zij doet hetzelfde met mijn sjaal. 'Dan ruik ik je', zegt ze, 'en dan ben je bij me.' Maar zij heeft een goede neus en ik niet. Dus ruik ik haar niet en valt mij zodoende deze illusie en haar troost niet te beurt. En toch heb ik haar ritueel overgenomen. Waarom weet ik ook niet goed.

De telefoon rinkelt

(rimpelt de lucht die in ledigheid hing in de woonkamer).

De telefoon rinkelt

(ritselend de bladeren van de struik van mijn wachten).

De telefoon rinkelt

(rilt groeven in de kartonnen stilte).

De telefoon rinkelt

(voor de vierde keer).

Ik neem de telefoon op.

Mo-de-l'Aisne. Deze avond is een lege wachtkamer, waarin ik, achter de piano. Ik speel Satie en geniet van het wachten op de noten. De noten van Satie, zij kunnen niet zonder voldoende Lebensraum, dat voel je als je ze speelt, zij zijn missionarissen van de traagheid, hun pijen zwart en hun stemmen ver dragend.

*Op een pijnboom had ze aanvankelijk geleken: de wolk, gebaard door de berg, op het uur zonder schaduw. Nu dreef ze, immer groeiend, weg van alle mogelijke vergelijkingen, in de richting van het strand. Soeverein en zelfvoldaan was ze, een beetje uitdagend zelfs.

Ik hou van Satie: hij houdt mij gezelschap vanavond, zit naast me in de lege wachtkamer, schraapt af en toe een noot uit zijn keel, pal in de stilte.

Chambry. Boven, in bed. Ik doe het licht uit.

'Schat, ik ben het. Ik bel maar om te zeggen dat je niet op me hoeft te wachten. Ga alvast slapen...'

Doe ik.

St Erme-Outre-et-Ramecourt. *'Enkele uren geleden is in het Noord-Franse stadje Vimy het transport begonnen van 55 ton gifgasmunitie uit de eerste wereldoorlog.'*

Haast als een dief in de nacht: zo was ze daarnet thuisgekomen. 'Ik dacht zeker dat je al zou slapen', had ze gezegd. Maar dat was mij echt niet gelukt: mijn blik had gevangen gezeten in het koortsige tellen van de digitale schaapjes van mijn klokradio, die zachtjes nachtmuziek had gespeeld.

'Eergisteren had men ontdekt dat een gedeelte van de in Vimy opgeslagen chemische granaten was begonnen lekken. Meteen daarop was een rampenplan in werking gesteld en was men begonnen met de ontruiming van de omgeving.'

Haar schoenen had ze beneden uitgedaan. Met al de rest nog aan, was ze op het bed geklommen, had ze de lakens weggetrokken, had ze me,

langzaam als de noten van Satie, getoond dat ze zelfophoudende kousen droeg, en bij dit alles had ze de hele tijd gezwegen, met een lach in beide ogen en één mondhoek had ze de hele tijd niets gezegd. Maar wanneer ze zich eenmaal optimaal had gepositioneerd, had ze haar broekje opzijgeschoven en de stilte verbroken: "Ik heb een leuke tijd gehad, vanavond."...

'Het konvooi, dat even voor middernacht is vertrokken richting Suippes, een plaatsje in de buurt van Reims, bestaat uit 8 reuzenopleggers, gevolgd door 50 escortewagens.'

...waarop ze op me was geschoven...

In foetushouding lag ze te slapen – het koele zand van het boothuisje ontving wat graag de warmte van haar verstilde lichaam. Buiten rolde de Mare Africanum een lofzang op het leven, niet op het hare, want dat ware te cynisch geweest, gezien de nakende omstandigheden.

Hij zat in de ingang van het boothuisje, met zijn blik de vacht van de zee scannend op de aanwezigheid van een bootje, het kleinood dat hen beiden naar Sicilië brengen zou. Reeds vele manen hadden hun beider harten de gedachte aan deze vlucht geherbergd, ook hun beider geesten hadden alle tijd genomen die nodig was geweest om hun plan tot in de opperste volmaaktheid uit te broeden, om het te brengen tot in die ijle sfeer der feilloosheid. Vandaag was de dag waarin hun geestesvrucht haar levensvatbaarheid zou moeten bewijzen, in die andere wereld, die van de buitenkant.

'Een deel van de granaten is gevuld met mosterdgas, de stille doder uit de eerste wereldoorlog.'

even maar.

'De legervrachtcontainers zijn gekoeld tot min 10 graden Celsius. Ze blijven kilometers uit elkaars buurt vandaan.'

'Heb je me gemist?', had ze me daarna gevraagd en ze had zich uitgekled, op haar kousen na, die had ze aan gelaten.

'Nee.', had ik haar geantwoord, waarom weet ik niet goed.

'Het personeel draagt rubberen pakken en gifmaskers.'

Op haar rug ligt ze, met haar hoofd op de opgehoopte lakens aan het voeteinde van het bed, waar spoedig de nacht zal woeden in al haar hevigheid. Haar zwarte kousen zijn een veelbelovend aanhalingsteken op een blad van maagdenperkamant. Wie zal ze straks citeren?

'Indien alles volgens plan verloopt, zal het konvooi even voor acht uur 's ochtends zijn bestemming hebben bereikt.'

Hoor hoe haar ademhaling komt aangerold in de branding van mijn linkeroerschelp: het maakt me nog geiler! Met mijn gezicht monddood in de vallei tussen haar blanke nek en schouder, verlang ik naar de eerste woorden die nu elk moment kunnen oprijzen uit het ruisen van haar binnenlied. Ondertussen verdwaal ik, hoogachtend, in haar vlees.

'Binnenland. In de buurt van Charleroi is een autodief ingereden op een carnavalstoet. Er zijn verschillende zwaargewonden.'

...

'Eén is er erg aan toe.'

...

'De dief was op de vlucht voor de politie. Omstaanders sleurden hem uit de auto en gaven hem enkele rake klappen.'

...

Zodoende hoorde of zag geen van beiden het geweld van de brakende berg. Ze wilden het niet horen of zien, niet vandaag. Ze wilden niet zien, hoe de wolk van gas en as langzaam voor de zon schoof en alles hulde in een schemer- nergigé dat straks nog slechts zou worden geruild voor de allesoverheersende naaktheid der duisternis. Ze wilden niet horen hoe achter hen de berg spuwde en woorden van vuur stotterde, hoe hij, lava lispelend, zijn tellurische ziel hemelbestormend tot uitdrukking bracht, tot in zijn rommelende ingewanden toe de trillende, verrassend dramatische taal der onverschilligheid sprak.

Hij stond op en ging naar binnen, waar hij proefde van de droomdauw van haar lippen, voor het vervliegen kon. Ze werd wakker, gaf hem een lach – beperkt in breedte, want angst school in haar beider mondhoeken – en informeerde naar de stand van zaken:

'Nog steeds niets?'

'Geen sterveling die zich een weg baant door het golvende veld blauw, zelfs geen meeuw die hem zou kunnen begeleiden met zijn geschreeuw krassend door het monotone lied van de branding. De zee deint onbemand. Zijn ze ons vergeten?'

'De politie moest beletten dat de man werd gelyocht. De dief werd zwaargewond naar het ziekenhuis gevoerd.'

'Ben je niet nieuwsgierig?', vraagt ze me plots.

'Heel erg!', hijg ik.

'Wil je weten hoe hij heette?', vraagt ze me, maar ze wacht niet op mijn antwoord en gaat verder: 'Ik weet het zelf niet eens, trouwens: What's in a name?'

'In een ziekenhuis in New York is gisteravond Joey Ramone overleden, de leadzanger van de legendarische punkgroep 'the Ramones', die eind jaren zeventig grote furore maakte.'

'Ssst!', zeg ik.

'Hij werd negenenveertig.'

'Shit!', zeg ik.

'Dat was het nieuws.'

'Godverdomme!', zeg ik en ik kruip overeind.

(De klokradio speelt jazz in oneindig, als om het slechte nieuws beter te kunnen doorspoelen.)

'Wil jij me eens uitleggen wat hier gaande is?' Ze rolt haar kousen uit, sluit de aanhalingstekens en kijkt me aan: verward, verwond & verwonderd.

Even hield het vuurwerk op, zweeg de berg.

Ze schrokken er van op, trokken mekaar recht en gingen naar buiten, stonden in een zwart dat drie dagen zou duren – maar niet voor hen – en dronken de stilte, keken naar wat even zweeg, naar mekaar en naar de berg, beurtelings, elkaar taxerend.

Wat zij vanop het strand niet konden zien, maar wel gebeurde, was hoe de berg onderwijl zijn lava kwijlde. Was het verlangen dat een uitweg zocht? Of was het pure, aardse geilheid?

Even hield het weer op en de berg hervatte zijn redevoering.

'Naar het schijnt zijn ze echt niet te harden, de zomers in Sicilië. Het is gekkenwerk, zo vertelt menigeen, om er overdag een voet buiten de muren der thermen te zetten.'

'Ik weet het. En de winters dan. Als er dan een ongunstige wind staat, dan kan het zelfs gebeuren dat de hemel er huilt, een regen van bloed. Waar de hemel dan precies om regent, dat weet niemand.' Hij hield haar hand vast en hij kneep erin. Hij hield haar hand vast en zij voelde hoe hij erin kneep. Hij hield haar hand vast en hij voelde hoe de grond onder zijn voeten wegzank met het besef dat hier alles stukliep. Hij hield haar hand vast en hij voelde hoe hij zweefde, boven de afgrond weliswaar, maar hij zweefde. Hij hield haar hand vast en het was zijn hand, dat wist ze en daarom had ze op dat moment, tegen de omstandigheden in, met recht mogen beweren dat ze gelukkig was nu – maar dat deed ze niet, ze zweeg,

deed niets dan voelen hoe hij haar hand in de zijne hield. Hij hield haar hand vast en wou niet loslaten, niet nu, en dat zou zij trouwens ook niet hebben laten gebeuren, want op dit moment viel zelfs nog moeilijk te onderscheiden, wie nu in

Mont Sinai. Ik sta op voor een nachtplas, niet de eerste sinds het licht uit is. Dat heb ik nu altijd als ik klaarkom met te veel alcohol in mijn bloed. Toch eens langslopen bij mijn huisdokter. Misschien is er iets mis met mijn prostaat, wie weet. Je hoeft daar niet eens zo oud voor te zijn, dat heb ik onlangs nog gelezen.

Als ik 's nachts zo nodig moet, dan ga ik altijd zitten, daar heb ik een gewoonte van gemaakt. Zo maak ik haar niet wakker. Dus ik zit en zet de benodigde druk op mijn onderlijf en plas en kijk door het raam naar de bomen in de tuin en geniet van hun vredigheid en denk aan Joey Ramone en verbeeld me hoe de bomen 'Rock'n Roll Highschool' neuriën.

feite wiens hand vasthield (door buitenstaanders althans).

'Zou hij me nog zoeken?'

Onopgemerkt kroop de lava door de verlaten straten van Herculaneum.

'Hij denkt vast dat hij me in het tumult uit het oog verloren heeft.'

Haast geruisloos stroomde de lava door de stille straten van Herculaneum.

'Dat is gek. Weet je wat me nu te binnen schiet?'

Zachtmoedig leek de lava: moeiteloos leek zij zich te schikken in de loop van de straten van Herculaneum.

'Dat je me na al die tijd nog steeds niet met een troetelnaampje hebt bedacht.'

Zij leek de traagheid zelve, de lava. Nochtans haalde zij snelheden van 30 km/u. soms zelfs meer, stromend door de straten van Herculaneum.

'Ik weet het. Vergeefs heb ik gezocht, maar ik vond geen woorden die meer glansden dan jouw naam.'

Zij was verre van oorlogszuchtig, de lava, want zij belegde de straten van Herculaneum met een nooit eerder genoten Pax Romana – één die zou standhouden.

*'Het is niets', sprak ze en ze zoende hem zalvend en ze noemde hem 'lieveling'
waarna ze weer onderdook in de vredigheid van de dans hunner tongen.*

*Onder de allesverduisterende wolk
schuift de lava. Boven de lava
schuift moede de wolk. Onder de wolk, in de straten van
Herculaneum
schuift de lava naar zee.*

*'One. Two. Three. Four.': zo begon jij al je songs.
'One. Two. Three. Four.', denk ik en ik verrijs.*

*Langs het hooggelegen stadsgedeelte van Herculaneum, langs het laaggelegen stadsgedeelte van Herculaneum
schuift de lava naar zee,
schuift met de schuivende wolk de lava naar zee. Zo zijn ze lotgenoten:
de
lava,
de wolk
& de geliefden.*

Waarom?

De geliefden, zij keerden terug naar het boothuisje, vlijden zich neder op het zand, legden zich beiden in de vorm van geluk, maten elkaar ten laatsten male de pols, noteerden laconiek de vorm van hun leven, wisten 'nu niet lang meer vooraleer onder ons alles gezegd en verzwegen zou zijn.'

Twaalf uur na het begin van de uitbarsting stortte de lava zich van de klif, viel twintig meter lager op het strand en drong het boothuisje binnen.

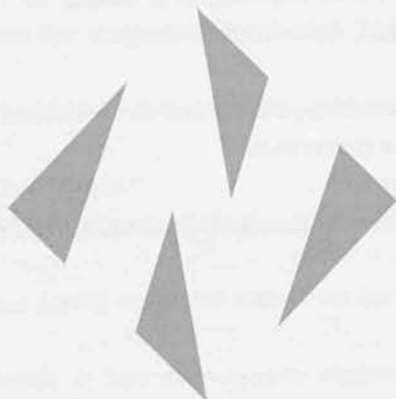
*Waarna nog slechts
pijnstilte.*

(Iemand speelde Satie in de buurkamer.)

Suippes. Even voor acht uur. Ochtendlicht schijnt in de straat, waarin het huis waarin Felix, mama en de verteller van daarnet: ze slapen uit. De plas, in het midden van de straat, net voor de oprit van het huis, wordt zien-derogen kleiner. Vanmiddag zal hij verdwenen zijn. ■

UIT SYMPATHIE

NEURON

S C H O O N M A A K
N E T T O Y A G E

Meir 80 2000 Antwerpen

Tel: 03 231 34 00 Fax: 03 290 56 31

E-mail: neuron@pandora.be